

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

“Затверджую”
Декан економічного факультету

_____ проф.Панчишин С.М.
_____

РОБОЧА ПРОГРАМА

З дисципліни Облік у малому бізнесі
Спеціальність 6.050100 “Облік і аудит”
Кваліфікація бакалавр з обліку і аудиту
Форма навчання денна
Кафедра обліку і аудиту
Факультет економічний
Рік вивчення 4 Курс IV Семестр VIII
Лекцій 26 години
Практичних занять 13 годин
Залік 8 семестр

Розглянуто
на засіданні кафедри обліку і аудиту

_____

Зав.кафедри обліку і аудиту
Проф. Ковалюк О.М._____

Рекомендовано
метод. комісією факультету

_____

Голова комісії_____

Складено: асистент кафедри обліку і аудиту Хоча Н.В.
Львів – 2009 р.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми лекції	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота	Всього
		Кількість годин			
Тема 1.	Нормативно-правове регулювання діяльності суб'єктів малого бізнесу в Україні	2			
Тема 2.	Основи організації обліку суб'єктів малого підприємництва	2			
Тема 3.	План рахунків бухгалтерського обліку та особливості його застосування на малих підприємствах	2	3		
Тема 4.	Особливості ведення бухгалтерського обліку СМБ за спрощеною системою:				
Тема 4.1.	Облік грошових коштів, їх еквівалентів і грошових документів	2			
Тема 4.2	Облік запасів	2	2		
Тема 4.3	Облік розрахункових операцій	2			
Тема 4.4.	Облік необоротних активів та фінансових інвестицій	2	2		
Тема 4.5.	Облік витрат, доходів і фінансових результатів	2			
Тема 4.6	Облік власного капіталу та забезпечення зобов'язань	2	2		
Тема 5.	Фінансова звітність суб'єкта малого підприємництва:		2		
Тема 5.1.	Баланс (ф. 1-м)	2			
Тема 5.2	Звіт про фінансові результати(ф. 2-м)	2			
Тема 6.	Облік розрахунків за податками і складання "Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва юридичною особою"	2	2		
Тема 7.	Особливості обліку, оподаткування доходів і звітності приватних підприємців	2			
	Разом:	26	13		

1. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МІСЦЕ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

З кожним роком середовище, в якому функціонують суб'єкти малого підприємництва України зазнає змін і ускладнень. Поява низки специфічних чинників, які впливають на результати господарської діяльності зумовлюють потребу у залученні додаткової інформації для прийняття управлінських рішень. Це призводить до необхідності перегляду низки сталих уявлень щодо теоретичних засад інформаційного забезпечення суб'єктів господарювання в сучасних умовах. Насамперед це стосується питань, пов'язаних з порядком формування облікової інформації на малому підприємстві. Зважаючи на це, основним завданням сьогодення є побудова методично правильного забезпечення вивчення облікових дисциплін, серед яких облік у малому бізнесі.

Метою дисципліни є висвітлити теоретичні основи та методологічні аспекти бухгалтерського обліку малого підприємництва шляхом комплексного вивчення порядку застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктами малого підприємництва.

Програмні питання даної дисципліни покликані забезпечити знаннями студентів з бухгалтерського обліку, розглянути особливості застосування спрощеної і загальної системи обліку, розкрити методіку складання фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва та порядок її подання у відповідні інстанції.

Завданням дисципліни є: оволодіння методикою облікового процесу в малому бізнесі та проведення практичних робіт, самостійної роботи студентів, виконання індивідуального комплексного завдання і тестовий контроль. Дисципліна “Облік у малому бізнесі” вивчається протягом одного семестру.

Завдання курсу Облік у малому бізнесі — навчити студентів використовувати інструментарій спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності для відображення різноманітних господарських операцій з активами та джерелами їх утворення, реєстрації та систематизації інформації про них в облікових регістрах малих підприємств та складанні фінансової звітності.

Передумови для вивчення дисципліни: “Макроекономіка”, “Мікроекономіка”, “Математика для економістів”, “Економетрія”, “Статистика”, “Економіка підприємства”, “Бухгалтерський облік”, “Фінансовий облік І”, “Фінансовий облік II”, “Організація обліку”.

При розробці курсу “Облік у малому бізнесі” враховані основні аспекти нормативного забезпечення діяльності суб'єктів малого підприємництва, Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, КІСЕ і КВЕД, а також інших нормативних актів щодо регулювання процедури обліку для суб'єктів малого підприємництва зі змінами та доповненнями, чинними на дату лекційних занять зі студентами.

2. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ

Процес викладання взаємопов'язується з розвитком мислення у студентів. Тому використовуються такі методи:

- за джерелом передачі та сприймання студентами навчальної інформації: словесні, наочні, практичні методи;
- за логікою передачі та сприймання студентами навчальної інформації: індуктивні та дедуктивні методи;

- за стимулюванням навчально-пізнавальної діяльності: методи стимулювання пізнавальних потреб та інтересів; методи стимулювання обов'язку та відповідальності.

3. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів є важливим структурним компонентом навчально-виховного процесу. Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за двома складовими: поточним контролем знань протягом семестру; складанням письмового заліку для виявлення набутих знань протягом семестру. В свою чергу поточний контроль за роботою студента протягом семестру дозволяє оцінити активність студента за двома напрямками: 1) відвідування практичних занять, 2) поточний контроль знань студента. Максимальна оцінка за поточний контроль відповідає 50 набраним балам. Відвідування студентом практичних занять оцінюється у 20 балів. За кожну присутність студент набуває “20/кількість практичних занять” балів. Студент не допускається до складання заліку за умови, коли ним пропущено більше 30% практичних (семінарських) занять. Поточний контроль знань дозволяє студенту набрати 30 балів. Поточний контроль знань відбувається протягом практичних (семінарських) занять щодо кожної з тем, шляхом оцінювання активності роботи студента на практичному занятті: письмової підготовки коротких і вичерпних повідомлень за питаннями теми, які не було розглянуто лекційно (5 балів), обговорення теоретичних аспектів теми та розв'язування практичних задач; виконання комплексної задачі й заповнення облікових реєстрів обліку (10 балів), зокрема перевірка якості розрахунків, правильності бухгалтерських записів, акуратного ведення облікових реєстрів, формування показників звітності згідно ПСБО.

Залік підлягає оформленню при умові коли студентом набрано більше 45 балів із 50. Якщо залік не може бути оформлений за результатами поточного контролю за роботою студента протягом семестру, то залік відбувається у письмовій формі шляхом тестування набутих знань. Кожен студент отримує індивідуальний варіант тестових завдань. Відповіді на тестові завдання проставляються в окремо наданому бланку відповідей, або оформляються на аркушах. Максимальна кількість балів за правильне виконання тестових завдань – 50 балів.

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ ТА ЇХ КОРОТКИЙ ОПИС

Тема 1. Нормативно-правове регулювання діяльності суб'єктів малого бізнесу в Україні (2 год.)

Трактування понять “малий бізнес”, “мале підприємство”, “суб'єкт малого бізнесу”, “мале підприємство”. Визначення та нормативно-правове регулювання діяльності суб'єктів малого підприємництва (СМП). Основні підходи до визначення СМП у інших країнах.

Тема 2. Основи організації обліку суб'єкта малого підприємництва (2 год.)

Форми організації ведення бухгалтерського обліку на малих підприємствах. Основи організації спрощеної системи бухгалтерського обліку (вивчення основних нормативно-правових актів, що регулюють використання спрощеної системи бухгалтерського обліку та їх характеристика).

Тема 3. План рахунків бухгалтерського обліку та особливості його застосування на малих підприємствах (2 год.)

Вивчення основних варіантів використання рахунків Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій для обліку витрат малого підприємства. Характеристика Плану рахунків обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва та особливості його використання.

Тема 4. Особливості ведення бухгалтерського обліку суб'єктами малого бізнесу за спрощеною системою (12 год.)

Облік грошових коштів, їх еквівалентів і грошових документів. Облік запасів. Облік розрахункових операцій. Облік необоротних активів та фінансових інвестицій. Облік витрат, доходів і фінансових результатів. Облік власного капіталу та забезпечення зобов'язань. Вивчення особливостей кореспонденції рахунків для відображення зазначених об'єктів обліку при використанні Плану рахунків обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва. Порядок заповнення реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами при використанні простої та спрощеної форми бухгалтерського обліку.

Тема 5. Фінансова звітність суб'єкта малого підприємництва (4 год.)

Склад, характеристика і порядок подання Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва. Порядок заповнення Балансу та Звіту про фінансові результати на малому підприємстві.

Тема 6. Облік розрахунків за податками і складання “Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва” (2 год.)

Порядок переходу на спрощену систему оподаткування СМП – юридичних осіб. Облік розрахунків з бюджетом по ПДВ, у випадку коли мале підприємство, платник єдиного податку, зареєстроване платником ПДВ. Облік розрахунків з бюджетом по сплаті єдиного податку (10% або 6% в разі сплати ПДВ). Заповнення книги обліку доходів і витрат. Порядок заповнення і подання Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктами малого підприємництва – юридичними особами.

Тема 7. Особливості обліку, оподаткування доходів і звітності приватних підприємців (2 год.)

Порядок переходу на спрощену систему оподаткування СМП – фізичних осіб. Оподаткування доходів фізичних осіб суб'єктів підприємницької діяльності єдиним податком у фіксованому розмірі. Збільшення ставок єдиного податку при використанні платником єдиного податку найманої праці. Заповнення книги обліку доходів і витрат. Звітність фізичних осіб суб'єктів підприємницької діяльності, що обрали спрощену систему оподаткування.

4.2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва і зміст теми	Кількість годин
Тема 1.	Нормативно-правове регулювання діяльності суб'єктів малого бізнесу в Україні	
Тема 2.	Основи організації обліку суб'єктів малого підприємництва	
Тема 3.	План рахунків бухгалтерського обліку та особливості його застосування на малих підприємствах	3
Тема 4.	Особливості ведення бухгалтерського обліку СМБ за спрощеною системою:	
Тема 4.1	Облік грошових коштів, їх еквівалентів і грошових документів	
Тема 4.2.	Облік запасів	2
Тема 4.3.	Облік розрахункових операцій	
Тема 4.4.	Облік необоротних активів та фінансових інвестицій	2
Тема 4.5.	Облік витрат, доходів і фінансових результатів	
Тема 4.6.	Облік власного капіталу та забезпечення зобов'язань	2
Тема 5.	Фінансова звітність суб'єкта малого підприємництва:	2
Тема 5.1.	Баланс (ф. 1-м)	
Тема 5.2.	Звіт про фінансові результати(ф. 2-м)	
Тема 6.	Облік розрахунків за податками і складання “Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва юридичною особою”	
Тема 7	Особливості обліку, оподаткування доходів і звітності приватних підприємців	2
	Всього	13

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV, зі змінами та доповненнями.
2. Закон України “Про державну підтримку малого підприємництва” від 19.10.2000р №2063-III.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV.
4. Указ Президента України від 03.07.98 р. № 727 “Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва” в редакції Указу Президента від 28.06.99 р. № 746/99.
5. Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, зі змінами та доповненнями.
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, зі змінами та доповненнями.

7. П(С)БО 25 “Фінансовий звіт суб’єкта малого підприємництва”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 22.02.2000 р. №39, зі змінами та доповненнями.
8. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій суб’єктів малого підприємництва, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 р. № 186,
9. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 25.06.2003р. №422.
10. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні. Нормативно-практичний довідник. Навчальний посібник. – Львів: “Інтелект-Захід”, 2000. – 188с.
11. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики. – 3-тє вид., стер. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2005. – 302с.
12. Кредісов В.А. Підприємництво в Україні: Суть, типи та Умови формування. – К.: Знання України, 2003.
13. Матвіїв М.Я., Хомин П.Я. Бухгалтерський облік на малих підприємствах за різними формами: Навчальний посібник – Київ: ЦНЛ, 2004. – 325 с.
14. Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання: Навч. посібник / Л.І. Воротіна, В.Є. Воротін, Л.А. Мартинюк, Т.В. Черняк; За ред. проф. Л.І. Вороніної. – К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2006.
15. Свідерський Є. І., Свідерський Д.Є. Облік діяльності суб’єктів малого підприємництва: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2008. – 472 с.
16. Іванов Ю. Оподаткування операцій при переході на єдиний податок: старі проблеми і нові нюанси // Бухгалтерія. 2003. №29. с.25-34.
17. Іванов Ю. Особливості податкового обліку операцій при поверненні на звичайну систему оподаткування. 2003. №29. с.48-52.
18. Харченко Н. Для СМП, що змінюють систему оподаткування // Баланс. 2004. № 12. с.55-56.
19. Фінансова звітність по-українськи // Бухгалтерія (збірник систематизованого законодавства), Випуск 12, грудень 2007 р. С.200-226.